

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/58

KARAR NO : 1985/93

ÖZET: Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmayan suçlara ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mehmet Enmez ve Hüseyin Debrelî

O L A Y : İzmir Emniyet Müdürlüğü silâh, mühimmat Kaçakçılık Şube

Müdürlüğünün yaptığı soruşturma sonucu sanıklar Mehmet Enmez ve Hüseyin Debrelî'nin çeşitli zamanlarda 1980 yılı sonlarına kadar çeşitli kişilere çok sayıda silâh sattıkları, yine sanıklardan Mehmet Enmez'in diğer sanık Hüseyin Debrelî'den aldığı silâhların çeşitli zamanlarda çeşitli şahıslara sattığı iddiaları ile İzmir C. Savcılığınca eylemlerine uyan 6136 sayılı Yasa'nın 2249 sayılı Yasa ile değişik 12/1. maddesi uyarınca ayrı ayrı cezalandırılmaları istenerek 5.11.1984 günlü, 1984/21962 Hz. sayılı iddianame kamu davası açılmıştır.

İzmir 3. Ağır Ceza Mahkemesi; 11.12.1984 günü, 1984/317-343 sayı ile; sanıklar hakkında açılan kamu davasının Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 4.12.1984 tarihli yazıları ile sıkıyönetim askerî mahkemelerinde bakılmasının uygun görülmüş olduğu,

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı-1 Nolu Askerî Mahkemesi; 6.3.1985 günü, 1985/1-44. sayı ile; hernekadar sanıklar hakkında 6136 sayılı Yasa'nın 2249 sayılı Yasa ile değişik 12/1. maddesi uyarınca kamu davası açılmış ise de; yapılan yargılama sonucu sanıkların üzerlerine yüklenen silâh satma eylemlerini, 6136 sayılı Yasa'nın 2249 sayılı yasa ile yapılan 22.6.1979 günlü, değişiklikten önce gerçekleştirdikleri, bu hali ile eylemlerinin 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesi kapsamındaki suçu oluşturduğu, bunun da 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesi kapsamına girmediği kanısına varıldığı,

Gerekçeleri ile görevsizlik kararı vermişlerdir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş, dosya İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığının 11.4.1985 günlü, 1984/14449-10/B sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Füzün'ün Başkanlığında, Y. İsmet Ayer, Mebrure Gözdemir, A.Mazhar Akman, Necati Karakış, A.Vahap Özasan ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 20.5.1985 günlü, toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu

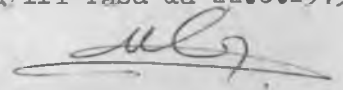
ile dosyadaki belgeler, okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Sezai Aydınalp'in Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay, sanıkların 1975-1980 ve 1984 yıllarında birden çok silâh değişik kişilere satmak iddiasından ibarettir.

Sanıklar hakkında İzmir C. Savcılığınca 6136 sayılı Yasa'nın 2249 sayılı Yasa ile değişik 12/1. maddesi uyarınca cezalandırılmaları istemiyle açılan kamu davasında, İzmir 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nce Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 4.12.1984 günlü, yazıları gereğince görevsizlik kararı verilerek askerî yargı yerine gönderilen dosyada, anılan yargı yerince de eylemlerin 6136 sayılı Yasa'nın 13/1. maddesine uygun bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmiştir.

İzmir C. Savcılığının 5.11.1984 günlü, 1984/21962 hazırlık sayılı iddianamesinde, suç tarihi olarak 1980 ve 1984 yılları da gösterilmiş ise de, incelenen dosya içeriğine göre sanıklardan Mehmet Enmez'in 1971 ve 1972 yıllarında diğer sanık Hüseyin Debreli'den aldığı 3 adet tabancayı, Selçuk İlçesi Zeytin Köyünden Osman Cevahir, Hüseyin Karadağ ve Şaban Kılıç isimli kişilere sattığı, sanık Hüseyin Debreli'nin ise sanık Mehmet Enmez'e 1971 ve 1972 yıllarında yalnızca iki adet silâh sattığı, daha sonra da 1977 yılında Torbalı'da Göynücek Köyünden Ali isimli bir kişi ile Nizam Kıran isimli kişiye birer adet tabanca sattığı, ancak bu suçlardan dolayı Torbalı'da yargılanarak Torbalı Asliye Ceza Mahkemesince cezalandırıldığı, kendi anlatımları ile belirlenmektedir. Adı geçen sanıklardan çeşitli tarihlerde silâh satın aldıkları saptanan İbrahim Durabay, Osman Cevahir, Şaban Kılıç, Hüseyin Bayram, Hacı Ali Gece, Mustafa Bozkurt, İlyas Kılınçay ve İsmail Yaprak'ın 1979 yılı öncesinde Mehmet Enmez'den silâh satın aldıkları gerek hazırlık soruşturmasındaki anlatımları gerekse son soruşturmadaki talimatla alınan ifadelerinden anlaşılmaktadır. Sanık Mehmet Enmez'den 1980 yılı içinde bir adet tabanca aldığını hazırlık soruşturması sırasında söyleyen Hüseyin Karadağ'ın Selçuk Asliye Ceza Mahkemesi'nce talimatla alınan yeminli ifadesinde 7.65 mm çaplı brownik marka tabancayı 1978 yılında askere gitmeden önce satın aldığını beyan ettiği görülmektedir.

Mahkemeler uygulanması istenilen yasa maddeleri ile değil eylemle bağlandırlar. Sanıkların eylemleri hakkında 6136 sayılı Yasa'nın 12/1. maddesinin uygulanması istemi ile kamu davası açılmış ise de, eylemlerini 6136 sayılı Yasa'da 22.6.1979

günü, 2249 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten önce gerçekleştirdikleri yukarıda belirtilen anlatımlardan anlaşılmakta olduğundan sanıklar hakkında aynı yasanın 12/1. maddesinin değil 13/1. maddesinin uygulanması gerektiği de açıktır.

Sanıklara atılı suçların, İzmir ilinde 20.2.1980 günü ilân olunan sıkıyönetimden aç aydan daha önceki tarihlerde (1971-1972-1977-1978-1979 yıllarında) işlenmiş olması nedeniyle görevli yargı yerini belirlemede 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin gözönünde tutulması gerekir.

Anılan maddeye göre, 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesi kapsamına giren suçlar sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenmiş iseler, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olma önkoşulu yanında 13/b. maddesindeki sıkıyönetim askerî mahkemelerinin el koyduğu suçlarla organik ve örgütsel ortak genel amaç bağlantısı içerisinde işlenme koşulunun olayda somut kanıtlarla gerçekleşmesi durumunda, suç sıkıyönetim askerî mahkemelerinin görevine girmektedir.

İncelenen dosya içeriğine göre sanıklara atılı suçların siyasal ve ideolojik amaçla işlendiğini gösteren, yani söz konusu tabancaların bireysel veya örgütsel olaylarda kullanıldığını ve bu amaçla bulundurulduğunu veya satıldığını kanıtlayan hiçbir belge ve bulguya dosyada rastlanmamıştır.

Bu durumda, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkinliği saptanamayan suçlara ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden, İzmir 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle İzmir 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 11.12.1984 günlü, 1984/317-343 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 20.5.1985 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

Üye
Y. İsmet Ayer

Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
A. Mazhar Akman

Üye
Necati Karakıs

Üye
A. Vahap Özaslan

Üye
Muammer Aksüt

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

8.7.1985
İ/Ç

Başkan